

verden som et karakteristisk grundtræk ved livs- og pensionsforsikring.

Sammenhængen mellem pensionstilsagnet og pensionsbidraget er herved baseret på nogle forudsætninger om rente, dødelighed, invaliditetshyppighed og omkostninger; sammenhængen fremgår af livsforsikringsselskabets og pensionskassens tekniske grundlag. Populært sagt kan selskabet mv. beregne, hvad der kan udbetales i alderspension, når man forudsætter en fremtidig rente (grundlagsrenten), og når man tager højde for, at der løbende skal trækkes fra til omkostninger til forsikringens administration, til pension til dem, der bliver invalide, og endelig når man regulerer for, at nogle dør før normal pensionsalder.

Al forsikring går ud på at dele risici mellem forsikringsbestandens deltagere. Det gælder også for livs- og pensionsforsikring. Blandt deltagerne i et risikofællesskab foregår der derfor en omfordeling. Omfordelingen er åbenbar i forbindelse med invaliditet og dødsfald. De, der forbliver raske, betaler via deres præmier erstatning til dem, der mister arbejdsevnen. Ved dødsfald betaler fællesskabet erstatning til de efterladte for tab af forsørgelse. Også ved aldersdækning foregår der en omfordeling. Alderspensionen dækkes af bestandens opsparing, men de, der dør tidligere end gennemsnittet, betaler ved at give afkald på videre betaling til fordel for dem, der lever længere.

Forsikringstageren betaler for selskabets overtagelse af risikoen for indtræden af risikobegivenheden ved et fradrag i præmien, en såkaldt risikopræmie. Omvendt er der også en sandsynlighed for, at risikoen aldrig aktualiseres, i hvilket tilfælde forsikringstagerens opsparing fordeles til de andre forsikringstagere.

For at have sikkerhed for, at selskabet mv. til sin tid har tilstrækkelige midler til at opfylde de afgivne pensionstilsagn, er forudsætningerne omkring rente, risiko og omkostninger fastsat på forsigtigt grundlag.

De – forsigtige – forudsætninger omkring rente, risiko og omkostninger m.fl., der er lagt til grund for beregningen af præmien eller pensionsydelsen, indebærer, at selskabet mv. opnår en gevinst på de indgåede pensionsaftaler. Denne gevinst giver anledning til, at selskabet mv. kan yde bonus.

Der kan knyttes et bidrag til bonus til hvert bonus-element:

- Rentebonus skyldes, at selskabet opnår en større forrentning end forudsat ved præmieberegningen.
- Risikobonus skyldes forskellen mellem den dødelighed og den invaliditet, der er forudsat i det tekniske grundlag, og de faktiske forhold.

– Omkostningsbonus hidrører fra et lavere omkostningsniveau end forudsat i det tekniske grundlag.

Bonus opstår således ud fra overskuddet på renterisiko- og omkostningselementerne.

Selskabet mv. skal løbende tage stilling til, hvor stor en andel af det realiserede resultat, der skal tilfalde pensionskunderne i form af bonus. Hvis der ikke er aftalt andet, vil der for bonusberettigede forsikringer gælde, at egenkapitalens andel af det realiserede resultat følger af kontributionsbekendtgørelsen.

Alle kommercielle selskaber i Danmark fastsætter traditionelt depotrenten i december måned forud for det følgende kalenderår, og depotrenten må derfor basere sig på en prognose over investeringsafkastet for det følgende år samt resten af indeværende år. Depotrenten er den rente, en livsforsikrings kontoreserve forrentes med, dvs. rente i henhold til aftalen + rentebonus.

Rentetilskrivningen baserer sig i de traditionelle ordninger på gennemsnitsrenteprincippet. Princippet indebærer, at alle medlemmer af ordningen i det enkelte år får tilskrevet rente efter samme rentesats, uanset hvilken grundlagsrente der blev anvendt ved indgåelse af pensionsaftalen.

I danske selskaber mv. anvendes bonus sædvanligvis til proportional opskrivning af forsikringerne (køb af tillæggsforsikring). Bonus kan dog også opsamles på en særlig konto »tilhørende« den enkelte forsikringstager, som kommer til udbetaling med renter, når forsikringen udgår af bestanden, enten ved forsikringsbegivenhedens indtræden eller ved forsikringens udløb (bonusopsamling), til at nedsætte de fremtidige pensionsbidragsindbetalinger eller udbetales kontant.

Unit-linked ordninger

Ønsker man som pensionsopparer at have direkte indflydelse på investeringen af ens pensionsmidler, findes der et alternativ i form af pensionsprodukter omfattet af forsikringsklasse III – såkaldte unit-linked ordninger.

I unit-linked ordninger følger pensionsopparerens afkast de faktisk foretagne investeringer (markedsafkastet). Der kan dog tegnes forskellige former for garanti i tilknytning til unit-linked ordninger – eksempelvis en 0-pct. garanti – dog typisk alene mod eksPLICIT betaling og indskrænkning af porteføljevalget. I rene unit-linked ordninger, dvs. ordninger uden tilknyttet garanti, vil pensionsoppareren få tilskrevet det faktiske afkast, såvel positivt som negativt, hvert år. I de senere år er dog opstået ordninger, hvorefter afkastet udjævnes over tid.